

PRAKTIKA-KOMUNITATEAK: ZER DIREN ETA ZEIN DIREN BEREN ARRAKASTAREN GILTZAK

Posted on 02/10/2025 by Naider

Lan- eta antolakuntza-ingurune egungo honetan, elkarlanak eta ezagutzaren trukerako dinamikek funtsezko papera jokatzen dute. Testuinguru horretan, praktika-komunitateek (ingelesez CoP, gazteleraz CdP) tresna eraginkor bat bilakatu dira dinamikorok sustatzeko, erakundeek **“silo” pentsamendua gainditzen** laguntzeko eta adimen kolektiboa aprobetxatzeko.

Zer da Praktika-Komunitatea?

Europako Batzordeak [“Communities of Practice Playbook”](#) dokumentuan defini du CdP hauen kontzeptua “kideek kezkatuta dauden edo pasioa duten gai bat partekatzen duten pertsona-taldeak, eta elkarrekin jarduten dutela modu erregularrean, hobetzen ikasten dutela”.

Lan-taldeetatik desberdina da, hauek helburu zehatz baterako sortzen baitira eta iraupen mugatua izaten dute; praktika-komunitateek, aldiz, kideen “praxis”-a partekatzeko borondatean oinarritzen dira, hau da, esperientzietan oinarrituta elkarrekin ikastea, aurrez finkatutako epe mugarik gabe. Horregatik, komunitate horien iraunkortasuna kideen interesa eta konpromisoaren esku dago.

CdP-ren kontzeptua 1990eko hamarkadaren hasieran garatu zuten Etienne Wenger eta Jean Lave-k. Xerox enpresan egindako ikerketa etnografikoei esker, behatutako fenomenoak izan zen: langileek informalki elkartzen ziren esperientziak partekatzeko eta arazoak konpontzeko, ezagutza kolektibo bat sortuz, zeina ez baitzegoen manual formaletan jaso.

Terminoak gaurkotatuta izan arren, antzeko praktiken adibide historikoetara jo dezakegu, hala nola Erdi Aroko gremioak. Gremio horietan, artisauek (ogia-egileak, oinetako-egileak, burdinolariak) euren jakintza partekatzen zuten, ez bakarrik ikasleekin bertikalki, baita beste artean horizontalki ere.

Modu horretan, praktika-komunitateak aplikagarriak dira edonolako arlotan non ikaskuntza etengabea eta hobekuntza kolektiboa bultzatu nahi diren. Adibide ugari daude hezkuntza-komunitateetan edo osasun-profesionalean, baina potentziala askoz harago doa. CdP-ak, gainera, oso erabilgarriak izan daitezke zientzia-dibulgatzaile, erakunde publiko edo berrikuntza-sareetan.

Adibidez, jasangarritasunaren eta trantsizio ekologikoaren arloan, eragile publiko, pribatibo eta sozialek elkarrekin partekatzen dituzte politika klimatikoaren ikaskuntzak, energiaren kudeaketa edo ekonomia zirkularra, eta horrela soluzio kolaboratiboak sortzen dituzte.

Praktika-Komunitate baten arrakastaren bost giltzak

Arrakasta ziurtatzeko formula magikorik ez bada ere, literatura aztertuta honako ekintzak azpimarra daitezke:

- **Ikuspegi partekatua:** Kideekin batera ikuskera eta helburu bat sortzea eta lerrokatzea funtsezkoa da — izango den “raison d’être” —, helburuak SMART (zehatzak, neurgarriak, lor daitezkeenak, errealistak eta egokiak) izanik.
- **Lidergo-egitura eta gobernantza malguak:** Arrakasta ez da egestura hierarkiko

sendoetatik etorri behar, baizik auto-antolakuntzatik eta lidergo bideratzaileetatik.

- **Arriskurik gabeko ingurunearen sorrera:** “Risk-free environment” bat sortzea konfiantza eraikitzeke giltzarria da. Kideek seguru senti behar dute jakintza-gabeziak aitortzeko eta huts egin duten esperientziak partekatzeko, epaitu edo zigortu gabe.
- **Teknologia bideratzaile bezala:** Teknologia tresna erraz erabiltzeko modukoak, kideen beharretara egokituak eta “errealitatezko” eta lineako (sinkronoak edo asinkronoak) interakzioak lotzeko balio dutenak izan behar dira.
- **Neurketa hobekuntzarako:** Komunitatearen bizitasuna eta eragina etengabe jarraitzea funtsezkoa da; horrela jakin daiteke zer funtzionatzen duen, zer ez eta zer hobetu daitekeen, eredu operatiboaren etengabeko egokitzapena bultzatuz.

Laburbilduz, praktika-komunitateak pertsona-talde bizia dira, erdi aroko gremioetan bezala, elkarrekin konektatuz kolaboratiboki ikasteko. Beren arrakasta sustatzen dute autonomia, konfiantza eta benetako elkarlana.

Etorkizun batean ikaskuntza etengabea nagusi denean, CdP-ak gune giltzarrien bihur daitezke zailtasun konplexuak aurre egiteko — hala nola klima-erronka— kolektiboki sortutako soluzioekin.

Bibliografia

- Sanz Martos, S. (2010). *Comunidades de práctica: fundamentos, caracterización y comportamiento*. Tesis Doctoral, Universitat Oberta de Catalunya.
- Williquet, F., Szkola, S., Catana, C. and Debremaeker, I., *The communities of practice playbook – A playbook to collectively run and develop communities of practice*, Publications Office, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/443810>

